13.

DISSERTATIO INAVGVRALIS ANATOMICA DE LAPILLIS VEL PROPE VEL INTRA GLANDVLAM PINEALEM SITIS

SIVE

DE ACERVVLO CEREBRI

QVAM
CONSENSV ORDINIS MEDICORVM MOGVNTINORVM

PRAESIDE

D. SAMVELE THOM. SOEMMERRING

PRO OBTINENDIS
SVMMIS IN MEDICINA HONORIBVS
IN
ACADEMIA MOGVNTINA
DIE XX OCTOBRIS MDCCLXXXV.

publico eruditorum examini ſubiecit

NICOLAVS LISIGNOLO
MOGONVS.

MOGVNTIAE,
Ex Typogr. Elect. Aul. Acad. priuil. apud Ioann. Ioſ. Aleſ. Hered. Haeffner.

Digitized by the Internet Archive
in 2016

https://archive.org/details/b22483809

Vix vlla vnquam corporis noſtri particula tantam famam inter eruditos non modo, ſed etiam inter illiteratos nacta eſt, ac cerebri ſic dicta *glandula pinealis;* Etenim quum Cartesivs, vir et ingenio et ſubtilitate philoſophandi celeberrimus, animi rationalis, vel ſenſorii communis ſedem in ea, quod etiam Galenus ſuſpicatus fuerat, collocaret, ſingularis quaedam praeſtantia prae caeteris encephali partibus ipſi vindicabatur. Quamuis vero ſpecioſiſſimis argumentis ſuffulciebatur iſta opinio, nihilominus mox derelicta iacebat, *) quum viderent philo-

*) Hypotheſin Carteſii inter alios refutarunt Ioach. Targier in Medicina compendiaria. Leid. 1698. Nic. Stenonis Discours ſur l'Anat. du Cerveau. Ant. Nuck epitaphium glandulae pineali poſuit, vt ridiculam hanc opinionem redderet. G. A. Langguth communis ſenſorii hiſtoria Lipſ. 1738. p. 29. qui epitaphium illud recuſum dedit. Item Steen-

ſophi ne probabili quidem coniectura vllum neruum ad illam vsque deduci poſſe; *a*) neque in hominis maximo encephalo ſatis inſignem eſſe hanc particulam, ſed in vitulorum aliorumque brutorum minori encephalo multo maiorem inueniri. Inclareſcebat tamen nihiloſecius adeo iſta opinio, et id quidem iure quodam ſuo, vt vix alia ſit notior. Quinimo noſtra aetate CAMPERVS et disſectionum asſiduitate, et iudicii acritate aeque clarus, non adeo abſurdam eſſe hanc ſententiam, ac multis videretur, publice pronuntiavit. *b*) Hinc Pariſini aliique, rara opportunitate vſi ex omnibus mundi regionibus ani-

---

bergen Disſ. de cerebro p. 171. in collect. Cl. Oberkamp. A. E. Büchner de morbis cerebri ex ſtructura eius anatomica deducendis. Erfordiae 1741. p. 13. Günz de lapillis glandulae pinealis Progr. p. 19. V. Haller, de Corp. hum. fabr. T. 8. p. 107.

a) Quod de le Boe Syluius, Henr. Regius, Ludouicus de la Forge, Lancisius Wharton aliique contenderant; nerueos vero vinculos, quibus Iuſt. Schrader Obſ. Anat. med. ſecunda, glandulam pinealem cerebro alligatam eſſe ſcripſit, hodie pedunculi medulloſi vocantur.

b) Kort berigt van de ontleding eens iongen Elephants. in Hedendaagſche Vaderlandſche Letteroeffeningen ann. 1774. vel verſione germanica ſämtliche kleinere Schriften. Erſter Band. vtroque loco §. 21.

animalia incidendi, ſi quid de disſectione encephali annotarunt, inprimis particulam hanc piniformem deſcripſere; hinc Phyſiologi in cerebris hominum mente captorum ſingulari prorſus diligentia eamdem particulam examinantes, quum viderent lapillos in illa reperiri, vix aberat, quin etiam novisſimis temporibus *c*) iisdem lapillis cauſam perturbationum animi tribuerent.

At, quantum equidem disſecando didici, *ſemper adesſe aceruulum*, ita enim collectionem lapillorum dicere amo, *ſaltem in cerebris mente et corpore ſanisſimornm hominum, in iuuenibus, adultis, et ſenibus, in viris et feminis, in Europaeis non modo, ſed etiam Afris inueniri, perpetuo eiusdem indolis quoad colorem et ſubſtantiam esſe, et*, ni me omnia fallunt, *ad naturalem cerebri in hoc loco ſtructuram hunc aceruulum pertinere, parum vel omnino non conſtare videtur.*

Memoratu ergo dignum eſt de re, de qua iam alibi, *d*) ſed obiter tantum dictum eſt, paulo fuſius verba facere.

c) V. **Haller** de corp. hum. fabr. 1778. Tom. 8. p. 108.

d) Ueber die körperliche Verſchiedenheit der Negern von Europäern 1785. §. 64. pag. 70.

Sedes autem aceruuli ſiue mauis lapillorum, vel ſabuli, melius innoteſcet, expoſita prius ex propriis obſeruationibus natura conarii, quod vulgo glandulam pinealem vocant. Deſcribam vero, quo modo ſe habeat in corporibus hominum, qui ad vltimum vsque vitae habitum mente compotes fuerant, non neglectis aliorum clariſſimorum virorum ſententiis. Sed per ſingula eundum.

§. I.

Deſcriptio glandulae pinealis ſiue conarii.

Sita eſt particula conarion *e*) dicta, ſub limite poſteriori commiſſurae cerebri maximae (quam corpus calloſum vocant) in ſuperiori et media parte anteriorum corporum quadrigeminorum, ita vt cum illis communi plexus choroidei tela eiusque maioribus ramis venoſis inuoluatur; *f*) magnitudine

e) Graecis *κωνάριον* dicebatur, Galeno *σῶμα κωνοειδὲς*, Latinis *turbo* ſiue *corpus turbinatum*, *glandula turbinata*, *glandula piniformis*, *glandula conoides* vel *conarium*, vel ſpurco nomine *penis* ſiue *virga cerebri*, Nicolao vero Stenonis *glandula ſuperior*, vt illam a *glandula pituitaria inferiori* diſtingueret.

f) Figuram dedi in diſſ. de *baſi Encephali* Goett. 1778. Tab. 3. o. p. q. s. Nullibi ſitum glandulae pinealis rite

tudine *g*) et figura differt, modo enim rotunda, modo cordiformis, modo conica, facie anteriori et poſteriori depreſſa, modo piniformis, i. e., aliquam figuram ſtrobili pini vel nucis pineae gerit; conſtruitur quoad maximam partem plerumque ſubſtantia cinerea, paulo duriori tamen vel tenaciori, ac in reliquo encephalo, interdum quodammodo pellucida, mox rubicundior, mox pallidior, mox turgidior, mox minus turgida cernitur, quod a craſi ſanguinis pendere videtur, prout enim reliqua ſubſtantia cinerea encephali, in apoplexia ſanguinea peremtis magis rubeſcens vel fuſca, in hydropicis pallidior apparet, ſic et huius particulae color variare videtur. In cadaueribus infantum et iuniorum hominum vt reliqua parte cinerea cerebri

rite pictum esſe, iam annotat Nic. Stenonis Discours ſur l'Anat. du Cerveau apud Winslow edit. Amſt. 1743. 8. Tom. 3. p. 220. Iuſto longiorem, grandiorem crasſioremque delineari curasſe Meckelium *Memoir. de l'Acad. de Sci. à Berlin* 1765 annotauit Greding *in Aduerſariis medico-practicis* Volum. II. p. 618. et addit, conſuetam magnitudinem ſeminis citri mediocris esſe.

g) In ingenioſiori puero inſigni magnitudine glandulam pinealem annotauit ſummus Morgagnius de ſed. et cauſ. morb. Epiſt. 1. *art.* 2. Inter centum rabioſos triginta ſeptem glandulas pineales ſolito longe maiores vidit Greding Vermiſchte Schriften p. 179.

bri mollior ac in adultis; in aliis glabra, in aliis inaequalior apparet.

Baſis autem conarii nunc magis, nunc minus medullaris in pedunculos abit, ſenſim ſenſimque cum ſtria medullari thalamos neruorum opticorum ſecundum longitudinem percurrente, et corporibus quadrigeminis mediante commisſura cerebri poſteriori confluentes, hinc baſis ſiue ſtria medullaris modo crasſior, modo ſubtilior, alteram, quaſi trabeculam medullarem transuerſam conſtituens cerebri poſteriorem commisſuram, duplicem reddit, transuerſim igitur fisſa cernitur baſis medullaris, et recesſulum quaſi caui, quod ventriculum tertium appellant, in ſe recipit. Semel totam excauatam reperi, adeo, vt oſtium caui alias fisſura tantum dicendum, in ventriculum tertium pateret.

Haec conarii poſitura optime e ſectione caput perpendiculariter bipertiente intelligitur.

Deficientem autem glandulam pinealem in octoginta ſeptem a me ipſo disſectorum hominum encephalis nunquam animaduerti. *h*)

§. II.

h) Defuisſe glandulam pinealem praeter A. H. Cummium et Cockium a Kerkwyck, quorum obſer-

§. II.

Situs et figura aceruuli.

Circa baſin huius conarii medulloſam vel ipſi trabeculae transuerſae medullari, quam commisſuram poſteriorem *alteram* ſiue *ſuperiorem* vocauimus, ſub plexu choroideo incumbit vel inſidet aceruulus ſiue lapillorum modo maior, modo minor quantitas. Plerumque ita comparatus esſe ſolet aceruulus iſte, vt euidenter in minora granula conformatus, maiora granula, ſiue maiores lapilli medium locum tenentes, a granulis minoribus

ſeruationes reiecit Günzius l. cit. p. 19., annotat Kerkringius Spicilegio anatomico Amſt. 1670. Obſ. 20. p. 77. ſed recte Günzius p. 20. etiam hanc obſervationem non admiſit, et iure monuit Hallerus de corp. hum. fabri. Tomo octauo p. 109. „*forſan cum velo auulſam euanuisſe*;„ quod mihi eo magis in hoc caſu veroſimile videtur, cum ipſe Kerkringius fateatur ſubſtantiam cerebri flaccidam fuisſe. In Hydrocephalo ſeptemdecim annorum ſe glandulam pinealem non inuenisſe tradit cl. Malacarne delle Osſervazioni in Chirurgia Turin 1784. Parte ſecunda §. 29. p. 14. In hydrocephalicis autem difficillime reperiri iam annotauerat Greding, vermiſchte medic. und chirur. Schriften p. 179. Ergo etiam hoc in caſu adesſe potuit. Confer, quae infra §. 6. Num. IX. dicta ſunt.

bus circumdentur; quocirca hoc loco nomen aceruuli ſatis mereri videtur. *i*) (*)

Saepe

i) Pari modo haec glandula pinealis in brutis diſtincte cernitur. Maxima autem attentione dignum, in aliis animalium generibus perpetuo maiorem, in aliis minorem, (adeo, vt nonnullis v. g. a Duverneyo in cane Zod. ann. 3. negaretur,) reperiri. Humana glandula maiorem vidi in bobus, aſino, ouibus, ceruis, dama, capreolis, camelo gibbere ſimplici, in quo ſimul quaſi quadripartita, licet tota encephali moles horum animalium, humana multo minor ſit. Non contemnendae magnitudinis vidi illam in criceto, ſciuro. Paruam autem vel exiguam in cane, vulpe, mele, felibus, putorio, porcello. In tenellis vero embryonum equinorum cerebris bis hanc particulam magnitudine ſatis notabilem rotundam & nigerrimam ſolito loco inueni. In dama ſemel ingentem turgidam & cauam, *et in illa lapillos humanis ſimillimos* inueni. Hisce noſtris obſeruationibus liceat alias addere. Satis inſignem in Orang Outango fuisſe Tyſon p. 57 annotauit et fig. 14 repraeſentauit. In ſimiis conicam esſe Pariſini habent. Maiorem in rangifero ac in vrſo esſe egregius inciſor Nic. Stenonis annotauit, minorem in cane esſe Harder in apiario Obſ. 20 & erronee de eius exiſtentia dubitari ex Brunnero annotauit ibid. p. 86. humanae ſimillimam esſe in elephanto Perill. Camper in kort berigt etc. et ſämmtliche Schriften I Band vtroque loco §. 21. In Ceruis cauam vidit, et e minutisſimis glandulis conflatam, et in illis animalibus participare de natura conglomeratarum Mangett. Theatro Anat. Tom. 2. p. 309. Hallerus de Corp. hum. fabr. Tom. octauo p. 109 dicit, „*non in omnibus quadrupedibus reperiri*

eius-

Saepe ad latera huius aceruuli alia adhuc granula, magnitudine et forma ſaepe ludentia, nunc magis nunc minus exſtant. Si aceruulus medius minor, interdum lapilli laterales maiores eſſe ſolent, perſaepe autem granula, ſiue lapilli laterales diſtincte ex minoribus fragmentulis conflantur.

In vniuerſum autem multo minus aceruulus medius, quam granula lateralia ipſi ſubſtantiae medullari inhaerere videntur.

Saepe, ſed non ſemper, praeter aceruulum iſtum extra glandulam pinealem in eius baſi anteriori ſitum, et intra illam ſiue in ſubſtantia eius reperiuntur granula modo arenae

---

eiusmodi glandulam, „ immo in Epiſt. ad Ill. Bonnet (Oeuvres de Mr. Bonnet Tom. 5. part. 2. p. 389.) dicit, in multis quadrupedibus deſiderari hanc particulam „ *une grande partie des quadrupedes en manquent* „ Dolendum vero, Hallerum virum alias diligentisſimum ſingula quadrupedia non nominaſſe. Collins in vniuerſum annotat in animalibus recenter mortuis maiorem eſſe, ac in illis, quae poſt aliquod tempus praeterlapſum perquiruntur.

*) Omnium optime hunc locum et aceruulum indicauit Morgagni de Sed. et Cauſ. Morb. Epiſt. 8. Art. 15. „ad anteriorem pinealis glandulae baſin corpuscula illa ſubdura„ et Epiſt 5. Art. 12. „extra glandulam in anteriori eius facie, et praeſertim ad baſis anteriora.

arenae vel ſabuli adinſtar rotundiuſcula et ſoluta, modo in fruſtula paulo maiora concreta, vel ex congerie minorum granulorum vel lapillorum in vnum coniunctorum et coagmentatorum conſtantia, hinc et eiusmodi lapilli plus minusue horridi ſcabrique apparent.

§. III.

Habitus aceruuli.

Quamuis vt ex parte conarion ipſum aliaeque encephali partes, figura, multitudine, ſitu, et magnitudine vehementer varient, iſti lapilli, et ex illis coagmentatus aceruulus, minus tamen quoad colorem, ſubſtantiam, et reliquum habitum differre videbantur. Semper animaduerti lapillos flauos, vel ad citrinum colorem accedere eo ſaturatiorem, quo plures lapilli minores in vnum quaſi conflantur, pellucidos, duros, aſperos, vt cultri apice tacti ſtrepitu quodam prodantur.

Omnes, quos adhucdum legi, de habitu lapillorum conarii deſcriptiones curatiores, adeo exacte inter ſe et cum meis conueniebant, vt conſenſus iſte ſingularis primum me moueret, diligentius in hanc rem inquirere.

Adeo

Adeo autem differunt ab omnibus aliis, quos noui, lapillis, concretionibus, incruſtationibus tum calcariis, tum osſeis, quae in corpore humano brutorumque occurrunt, vt facillime natura ipſis propria dignoſci queant.

Quantopere enim praeter ſitum, multitudinem, figuram et magnitudinem differunt inter ſe, quoad ſubſtantiam calculi fellei? quantum calculi urinae? Mox duriores, mox friabiles, mox ſaxeos, mox molles, mox fuſcos vel atros, mox albos, luteolos vel rufos, mox vniformi, mox multiplici ſubſtantia compoſitos inveni.

At in arena cerebri ſiue lapillis conarii, quantum equidem iudicare valeo, ſemper idem a natura tamen calculorum bilis, et vrinae inſigniter diuerſus habitus locum tenebat.

§. VI.

An in omnibus hominibus adſit acervulus?

In corporibus autem I, ſanisſimorum hominum, II, et fere omnium et III, iuuenilibus iamiam corporibus adesſe calculos prope conarion, ante me idonei auctores memoriae prodiderunt. Quod vt eo magis elucescat, in medium proferam deinceps obſeruationes, quas per quatuor abhinc annos ex

in-

induſtria omnique diligentia ad quaeſtionem hanc dirimendam inſtitui.

OBSERVATIO I.

D. 25 Aprilis 1780 in femina 34 annorum primum ſolito diligentius examinando conarion, granula inueni intra glandulam pinealem, quippe cum mihi relatum esſet, nonnunquam hanc mulierem delirasſe.

OBS. II.

D. 19 Martii 1782 in femina 26 annorum, quae cultro arteriam mammariam internam ſcindente ſibi vitam finierat, *primum* animaduerti aceruulum; caeterum conarion ſanum.

OBS. III.

D. 21 Martii 1782 exacte eodem modo ac in caſu antecedente, comparatum vidi aceruulum in adoleſcente 16 annorum, qui ex phthiſi pulmonum perierat; vndecim enim librae puris in cauo thoracis ſiniſtro, cuius pulmo fere omnis abſumtus erat, continebantur. Ad vltimum vsque vitae halitum puer egregius mente compos fuerat. Glandula pinealis ipſa autem paulo minor ac in caſu antecedente videbatur, licet encephalus multo maior esſet. Feminae enim encephalus 2 libr. 8 Vnc. adoleſcentis 3 libr. pendebat.

OBS.

OBS. IV.

D. 9 Aprilis 1782 in virgine circiter 60 annorum, quae praeceps e feneſtra perierat, et quam valde hyſtericis paſſionibus obnoxiam fuisſe relatum eſt, aceruulus extra, et calculi intra conarion.

OBS. V.

D. 2 Sept. 1782 in vetula 62 annorum cachexia peremta totum conarion calculis repletum.

OBS. VI.

D. 11 Sept. 1782 pari modo granula in conario vetulae 60 annorum, quae cachexia obierat.

OBS. VII.

D. 29 Nou. 1782 praeſente Cl. Fiſchero Profesſore Goettingenſi in femina 26 annorum vlcere pulmonum mortua extra et intra conarion arena.

OBS. VIII.

D. 11 Martii 1783 in femina 30 annorum calculi vt ſolent. Forſan ob detentionem in carcere perierat, corpus enim cachecticum.

OBS. IX.

D. 8 Iunii 1783 in femina 24 annorum ſurdaſtra, morbo pulmonum confecta, interdum, vt ferebatur, maniaca, per omnem conarii ſubſtantiam disſeminati lapilli.

OBS.

OBS. X.

D. 28 Iunii 1783 in ſemina 29 annorum ingenter turgidum et cauum reperi conarion, granulis conſperſum, et aceruulum ſolito more ante illud.

OBS. XI.

D. 30 Aug. 1783 in femina 30 annorum icterica per tres menſes, lapilli, vt ſolent, ſe gerebant.

OBS. XII.

D. 23 Sept. 1783 pari modo in femina annorum circiter 40 hydropica.

OBS. XIII.

D. 7 Dec. 1783 in vetula 72 annorum abscesſu largo ſphaceloſo in dextro ileo laborauerat, arena in conario.

OBS. XIV.

D. 26 Dec. 1783 in ſene 80 annorum morbo pulmonum confecto aceruulus ante glandulam pinealem.

OBS. XV.

D. 4 Ian. 1784 in viro 40 annorum hernioſo et verminoſo, ſubitanea morte peremto; aceruulus, vt ſolet, aderat.

OBS. XVI.

D. 15 Febr. 1784 in puero Aethiopico 14 annorum, de cuius disſectione fuſius iam alibi mentionem feci *l*) qui phthiſicus vita deceſſerat, ſolito loco aceruulus reperiebatur.

OBS. XVII.

D. 24 Febr. 1784 in femina 40 annorum valde obeſa conarion ſolito maius multis lapillis refertum inueni.

OBS. XVIII.

D. 7 Martii 1784 in femina 35 annorum cachectica aceruulus, vt ſolet, ante glandulam pinealem iacens.

OBS. XIX.

D. 19 Mart. 1784 in viro adulto, qui aqua ſubmerſus periit, eodem modo conſtitutus aceruulus.

OBS. XX.

D. 17 Febr. 1784 in Aethiope adulto annorum circiter 20 tabe confecto *m*) lapilli eodem modo, vt in Europaeis, et aceruulus anteriora conarii tenebat.

OBS.

---

l) Ueber die körperliche Verſchiedenheit des Negers vom Europäer. Erſte Beobachtung.

m) Fuſius deſcriptam ſectionem pathologicam vid. loco praecedente pagina citata. Zweyte Beobachtung.

OBS. XXI.

D. 8 Aprilis 1784 Beneuolentia Cl. Oſann nimis praematuro fato nobis erepto praeſentibus amiciſſimo Profeſſore Blumenbach et Dn. Althaus ſecui Goettingae in noſodochio publico viri adulti corpus, et aceruulum ante glandulam pinealem diſtincte vidimus.

OBS. XXII.

D. 9 Mart. 1785 Moguntiae in femina adulta.

OBS. XXIII.

D. 10 Mart. 1785 ibidem in viro 25 annor.

OBS. XXIV.

D. 15 Mart. 1785 in viro adulto.

OBS. XXV. ET XXVI.

D. 16 Mart. in ſene et vetula.

OBS. XXVII. ET XXVIII.

D. 17 Mart. in duobus viris adultis luſtraui cum praeſentibus Cl. Dn. Tiel et diſcipulorum non ignobili corona, aceruulum prope conarion ſitum, et vidimus trabi medullari, ſiue baſi ipſius inſidentem, et praeter magnitudinem vel quantitatem granulorum vix aliud quoddam diſcrimen cernebatur.

OBS.

OBS. XXIX.

D. 10 Apr. 1785 in vetula glandulam pinealem magnam, extra et ante illam aceruulum, intra illam vero nullos lapillos inveni.

OBS. XXX.

D. 12 Apr. 1785 in vetula conarium paruum, ante illud aceruulus ſolito minor, ſed ad latera eius granula.

OBS. XXXI.

D. 15 Apr. 1785 in femina iuniori aceruulus et ad latera eius granula aderant, conarion ipſum fere pellucidum paruum, reliqua ſubſtantia cinerea encephali multo fuſcius.

OBS. XXXII.

D. 17 Apr. 1785 in viro aceruulus et ad latera eius granula, quin imo in ipſa conarii ſubſtantia.

OBS. XXXIII.

D. 28 Apr. 1785 in viro aceruulus maior, ad latera vero nulla granula, intra conarion autem arena grandiuſcula.

OBS. XXXIV.

D. 29 Apr. 1785 in vetula intra et extra conarion lapilli.

OBS. XXXV.

Eodem die in viro 20 circiter annorum aceruulus, et intra ſubſtantiam conarii lapilli. Glandula pinealis circa baſin non, vt ſolet, medullaris, ſed taenia tantum quadam medúlloſa transuerſim poſita diſtinctus.

OBS. XXXVI.

D. 13 Iul. 1785 in viro annorum circiter 50 in encephalo ſolito maiori quoad volumen et pondus, glandula pinealis ſiue conarion ſolitae magnitudinis, et aceruulus ante illam, et ipſius ſubſtantia ſabuloſa.

§. V.

Obſeruationes lapillorum glandulae pinealis quae apud alios auctores occurrunt.

Saepisſime etiam ab aliis viris clarisſimis annotatos invenies lapillos conarii. Verbi cauſa Franciscvs de le Boe Sylvivs aliquóties vidit hosce lapillos. Florentivs Schvyl. Henr. Meibom decies, Rega de Graaf plus quam vigeſies, Chr. de Cock a Kerkwick, Wepfer, Pavlvs Barbette, Stalpartvs van der Wiel, Antonivs Nvck ſaepius, Brvnner, Barbeckivs, a Meeck, ren bis, Ivstvs Pesti, Edmvnd Kirg, Beni. Bened. Petermann

MANN bis, DIONIS aliquando, BARTHOL. KRVGER, BERLINGERIVS GIPSEVS, LAVBIVS, QVINA, (apud RVYSCHIVM), MORGAGNI, SALTSMANN bis, MAVCHART, VIEVSSENS ſaepisſime, DE LA CHARRIERE, WINSLOW, LIETAVD. pluries. Hos caſus iam a GVNZIO in *Proluſione* egregia *de lapillis glandulae pinealis in quinque partes alienatis* Lipſ. 1753 collectos reperies, MORGAGNIVS, qui, vt ſolet, egregie et fuſius de aceruulo egit, inprimis de ſed. et cauſ. morb. Epiſt. 5. art. 12 MARTINETTVM inter illos nominauit, qui lapillos conarii viderunt. Nonnulla nomina ex his etiam apud HALLERVM de corp. hum. fabr. Tom. 8. p. 108 not. *m* occurrunt, ſed praeter iſta etiam caſus allegantur, quos deſcripſerunt PIRIDET, PECHLIN, KITTER, FABRICIVS, LOESECKE, SARTORINVS, BARTHOLINVS, MECKEL, PRINGLE, GREDING, COLONIS.

Noſtris temporibus in Ill. BALDINGER Magazin für Aerzte 4 Band p. 101, et ex illo ſine dubio in cel. ISENFLAMM praktiſchen Anmerkungen über die Eingeweide p. 25 annotatos lapillos conarii reperi, item in Medicae communicationis volumine primo, caſum cel. WATSON retulit. Immo inciſorum noſtri aevi expertisſimus WALTER MDCCLXXXI Berolini mecum de lapillis conarii verba faciens

in omnibus adeſſe pronuntiabat, ſed paulo fuſius Gredingii obſeruationes poſthumas perluſtrabimus.

1. « *In viro 77 annorum glandulam pinealem rotundiorem plenam ſabulo quinque vel ſex granorum.* » Pondus mihi nimis magnum videtur vermiſchte mediziniſche und chirurgiſche Schriften. Altenburg 1781 p. 11.

2. « *In femina 24 annorum epileptica et delirante glandula pinealis naturali modo conſtructa, nullis lapillis obſita.* » (L. c. p. 110.

3. « *In femina 54 annorum melancholica in glandula pineali quoad reliqua naturaliter conſtituta lapillus inſignis.* » (L. c. p. 222.) Suſpicor lapillum hunc aceruuli fuiſſe extra conarion poſitum.

4. « *Viro 36 annorum epileptico-fatuo nulli lapilli in glandula pineali.* » (L. c. p. 231.) Forſan ab aquis (qui in ventriculis continebatur) aceruulus, ſuo loco inter ſecandum remouebatur, ſicque euaneſcebat, vt infra fuſius videbimus.

5. « In

5. « *In femina 62 annorum melancholica glandula pinealis ſolito minor, ſed quoad reliqua ſana.* » (L. c, p. 236.) An ſub ſanitate conarii etiam defectum lapillorum conarii ſubintellexerit, diiudicare nequeo.

6. « *Sabulum glandulae pinealis in viro fatuo.* » (L. c. p. 241.)

7. « *In femina epileptica 39 annorum et furore uterino laborante glandula pinealis mollis, nullis lapillis obſeſſa.* » (L. c. p. 246.) Cerebrum aqua ſuffuſum fuiſſe annotat, minime ergo mirandum, aceruulum euanuiſſe.

8. « *In viro furente 27 annorum in glandula pineali lapilli et ſabulum.* » (L. c. p. 254.) Certe in hoc caſu lapillos extra glandulam (i. c. aceruulum) et intra illam animaduertit.

9. « *Feminae 31 annorum epileptico-fureutis cerebrum, neque ſabulum neque lapillos in glandula pineali monſtrabat.* » (L. c. p. 257.) Forſan mollities cerebri, quam annotauit, cauſa erat, quominus aceruulus oculos incurreret.

10. „*In femina 24 annorum hydropica epileptica furente in glandula pineali inſignes lapilli.*‟ (L. c. p. 259.)

11. „*In viro 49 annorum cephalalgia laborante glandula pinealis naturali modo conſtituta.*‟ p. 278. Cum aqua ſuffuſum fuisſe cerebrum annotauerit, defectus aceruuli facile explicari poteſt.

12. „*In viro 26 annorum melancholico glandula pinealis maior et durior adeo, vt digito vix comprimi posſet.*‟ p. 279.

13. „*In femina 35 annorum epileptico-furente glandula pinealis ſabuloſa.*‟ p. 283.

14. „*In femina 35 annorum epileptico-fatua, glandula pinealis minor, duobus lapillis obſesſa.*‟ p. 296.

15. „*Feminae 41 annorum melancholicae, furentis glandula pinealis naturalis, vix aliquid duri continens.*‟ p. 304.

16. „*Viro melancholico glandula pinealis naturalis cum lapillo exiguo erat.*‟ p. 311.

Liquet ergo ex hiſce obſeruationibus. 1. Non in omnibus deliriis affici glandulam pinealem ſecundum caſum 2. 4. 5. 7. 9. 11. 15.

2. In

2. In hisce ſeptem caſibus, bis tantum in viris deficere videbatur, quod, quomodo explicari queat, infra videbimus.

3. Forſan in iisdem caſibus aceruulus ante glandulam pinealem reuera aderat, et tantummodo peculiarem adminiſtrationem anatomicam requirebat; ipſe enim expertus ſum ſingularem requiri attentionem non modo, ſed etiam encheireſin pro re nata diuerſam.

Idem vir clar. Greding alibi (L. c. p. 182.) annotaverat ex 100 maniacis 52, qui lapillos vel extra vel intra glandulam pinealem gerebant.

Ex 26 epileptico-maniacis	-	12.
Ex 16 epileptico-fatuis	-	3.
Ex 20 epilepticis	- -	7.
Ex 24 melancholicis	- -	13.
Ex 30 fatuis	- - -	19.

In plerisque adeo corporibus reperit, ſed cur non in omnibus, ſponte ex ipſius verbis patet; ipſe enim hoc ipſo loco fatetur, ſe non omnes corporum ſectiones ea, qua ſolent anatomici, diligentia inſtituere potuiſſe.

§. VI.

Concluſiones ex praedictis.

Sed quorſum haec omnia? ſcilicet vt demonſtrem:

I. Adeſſe vel aceruulum extra conarium, vel granula intra illud, in iuuenibus iam a decimo quarto vitae anno. *n*)

II. Adeſſe in feminis et viris adultis. *o*)

III. In ſenibus et vetulis. *p*)

IV.

---

n) Obſeruatione noſtra II. III. IX. XVI. XX. XXIII. XXXI. XXXV. Obſeruatione Gredingii c. 10. 12. In cadauere iuuenili Bartholom. Kruger anatom. curioſa p. 38. In virgine ſedecim annorum B. B. Petermann. Obſ. med. Dec. 1. Obſ. 1. In virgine 20 annorum delineauit apud Manget Theatr. anat. Lib. 4. Cap. 2. p. 309. In puella 20 annorum Günz. l. c. p. 13.

o) Obſeruationibus plerisque, verbi cauſa; ex noſtris I. VIII. X. XI. XII. XV. XVII. XVIII. XIX. XXI. XXII. XXIII. XXXII. Ex Gredingii obſ. 4. 7. 8. 9. 13. 14. 15. aliisque permultis aliorum auctorum.

p) Obſ. III. V. VI. XIII. XIV. XXV. XXVI. XXX. XXXIV. apud Gredingium Obſ. 1. 5.

IV. Adeſſe in omnibus fere Europae regionibus Anglia, *q)* Hollandia, *r)* Gallia, *s)* Helvetia, *t)* Italia, *u)* plurimis Germaniae regionibus *x)* Pruſſiae regno, *y)*

V.

---

q) Edm. King. Ph. Fr. n. 189 et ex illis act. erud. Lipſ. ann. 1688 p. 234. Pringle teſte Hallero de hum. corp. fabr. T. 8 p. 108. Watſon accoănt of a gouty body diſſected. vide Medical communications Vol. 1. ita enim intelligo verba The glandula pinealis changed into a chalky malter.

r) De le Boe Sylnius ſecundum varios auctores v. c. Diemerbroeckium Anat. L. 3. c. 6. p. 313. Quina apud Ruyſchium Theſauro anat. V. N. 63. figuras, ex quibus ſaltim magnitudo lapillorum di^r itur, addidit Tab. 2. fig 5. Regă. de Graaf de ſucco pancreatico Cap. 7. Opp. omn. edit. L. B. 1677. p. 587. Stalpartus van der Wiel in obſeru. notiſſimis confer. Cock a Kerkwick Diſſ. anat. Ant. Nuck. Adenograph. aliisque.

s) Iam Rega de Graaf l. c. p. 587 annotauit frequentius in Gallia quam Hollăndia occurrere lapillos glandulae pinealis Vieuſſens Neurographia Lib. 1. Cap. XI. Winslow compendio uſitatiſſimo Confer. Lorry Samml. für praktiſche Aerzte 6 Band. In primis autem Lieutaud Esſays anatomiques verſ. germ. Tom. 2. p. 43. item in precis de la medicine praotique.

t) Wepfer de cicuta aquatica p. 116.

u) Martinetti l. c. Santorini obſ. anat. Morgagni l. c.

x)

V. Quinimo et in Afris. z)

VI. Adeſſe in hominibus ad vltimum vsque vitae halitum mente ſanis; quod quidem certe noui. *aa*)

VII.

---

x) Verbi cauſa Caſſellis, Goettingae, Moguntiae ipſe obſeruaui, Berolini Meckel ſen. Mem. de l'Acad. de ſciences de Berlin 1756. et ill. Walter in colloquio mecum habito, Lipſiae, Günzius l. c. in Saxonia Greding l. c. Ienae, Cl. Loder in litteris ad me datis.

y) Cl. Metzger Phyſiologia §. 373 in editione ſecunda.

z) Obſer. noſtra XVI et XX.

aa) Sic ipſe in duobus violenta morte extinctis Obſ. II. et IV. et inprimis puero egregio Obſ. III. Sic Wepferus de Cicuta aquatica p. 116. in infanticida. Brunner in capite plexo de glandula pituitaria Cap. 3. Rega de Graaf in violenta morte extinctis, de ſucco pancreatico Cap. 7. Opp. omn. L. B. 1677. p. 587. Barbeckius in infanticida apud Herſeltum in Philoſo. homin. Cap. 16. §. 386. Ill. Schmucker in milite paucos poſt dies vulnere capitis mortuo. Chirurgiſche Wahrnehm. Band 1 p. 119. (non vt Hallerus citat 109.) In homine ingenioſo Nuck. Bene etiam annotauit iam Diemerbrockius p. 313. "*nusquam obſeruatum legi, illis hominibus, in quorum cadaueribus tales calculi in hac glandula reperti ſunt, in vita quidquam incommodi citra animales actiones contigiſſe.*" Nouies in non ſtultis vitia glandulae pinealis vidit Morgagnius Vir ſummus de Sed. et cauſis morb. Epiſt.

VII. Adeſſe ſaepe etiam corpore ſanis. *bb*)

VIII. Hinc non mirum, etiam in omnibus mente alienatis reperta fuiſſe granula circa conarion a Günzio, Gredingio, aliisque; quoniam perpetuo adeſſe vidimus.

IX. In caſibus, in quibus non inuenerunt lapillos conarii, valde ſuſpicor nihiloſecius reuera adfuiſſe, ſed vel incuria anatomici, vel ob habitum cerebri flaccidiorem non repertos fuiſſe; experientia enim edoctus noui, quanta ſaepe adhibenda ſit cura et diligentia, ne cum plexu choroideo auferantur lapilli, vel alio quouis modo euaneſcant. Recte hinc annotauit vir in diſſectione capitis diligentiſſimus Greding (p. 179 et pluries) in hydrocephalicis ob aquas ventriculorum prorumpentes ſaepe nonniſi difficillime reperiri poſſe glandulam pinealem, ſi autem tantus vir in cerebro *ne quidem glandulam pinealem* ſine difficultate reperire potuit, profecto non mirandum, alios anatomicos in cepha-

Epiſt. 61. Art. 3. ſaepe cum viribus animi integris reperiri, eo etiam redit ſententia Lieutaud, Meckelii, Walteri.

bb) Confer Obſeruationes Wepferi, Brunneri, Barbeckii, nota antecedente citatas.

cephalotomia parum exercitatos latuiſſe nonnunquam, cum vel ſtudio in hanc rem inquirerent, aceruulum vtpote magnitudine multo glandula pineali minorem. Ipſe etiam Cl. Gredingivs, cui in his rebus fidem ſummam habemus, eodem loco (vt iam ſupra indicauimus) fatetur, ſe non omnes ſectiones ea, qua ſolent anatomici, diligentia inſtituere potuiſſe.

Eo magis mihi monendi videntur anatomici, ne, ſi ad quaeſtionem hanc dirimendam accedant, obiter rem inquirant. Cerebrum enim, quantumlibet recentiſſimum, non putredine flaccidum, et id quidem ſumma cura perquirendum; ſaepe maximam cerebri partem ad vsque thalamos neruorum opticorum fruſtillatim abstuli, vt ad glandulam pinealem ſine ipſius laeſione accederem, ſaepe prius commiſſuram cerebri maximam corpus calloſum alias dictam remoui, ſaepe ventriculos omnes aperui et aquaeductum praeſcidi, vt latex ventriculorum effluerct; ſemper autem proceſſum falciformem durae membranae, quocum cohaeret conarion, non negligenter ſeparaui, verbo, pro re nata varias encheireſes adhibui, facillime enim aceruulus, vel aqua ventriculorum abluitur, vel plexu choroideo inuolutus perditur. Callide iam Diemerbroekivs L. 3. c. 6 monuit „facile cum

plexu

plexu choroideo auelli glandulam pinealem „ pari modo et WINSLOW annotauit dexteritatem adhibendam eſſe, ne cum plexu choroideo auferatur glandula pinealis. Si ergo tanta cura glandula pinealis ipſa ſeruanda, ſponte patet, longe maiori cura ad detegendum aceruulum opus eſſe.

X. Mirum profecto eſſet, niſi ſecundum naturam aceruulus adeſſet, me perpetuo in 36 cadaueribus, nullo excepto, illum inuenire potuiſſe.

XI. Nullo alio loco hucusque in encephalo ſimiles lapillos inueni.

XII. Differunt autem quoad habitum externum lapilli glandulae pinealis ab oſſificationibus, quibuscunque concretionibus, et caeteris calculis in corpore humano reperiundis, adeo vt facile natura ſua dignoſci queant.

§. VII.

Quomodo aceruulus ab oſſibus dignoſcatur.

Aceruulum autem et lapillos humidos ſaepius microſcopio luſtrando vidi, conſtructos maſſa figuram irregularem gerente, aſperula et quaſi ſaxea, ubi autem ſicci facti ſunt, fla-

uedo et pelluciditas ipſorum euaneſcebat, et in albedinem opacam abibat, poſt immerſionem in aqua autem flauedo et pelluciditas redibant. In aquam immisſi velociter fundum petunt. Duritiem inſigniorem cum quadam fragilitate posſident. SCHRADER Disſ. de duobus osſiculis in cerebro humano repertis Argent. 1687 quaeſt. 3. p. 17 ſubſtantiam horum lapillorum osſeam declarauit, ſed iure contra illum MORGAGNIVS de Sed. et Cauſ. morb. Epiſt. V. art. 12 monet „ inter digitos compresſa haec corpuſcula in aſperulas quaſi arenulas ſaepius abisſe, esſeque friabilia, quod diſcrimen ad calculos ab osſibus internoſcendos primo loco affert SCHEID „hinc ab aliis iam non inepte *granula*, *arena*, vel *lapilli*, vel *ſabulum* nominabantur.

Nihiloſecius magnam cum osſibus affinitatem habere lapillos vel nidor prodit, quem edunt igni expoſiti, vt etiam obſeruauit ſummus Morgagnius l. c. Epiſt. 9. art. 17.

§. VIII.

Aceruuli analyſis chemica, quam inſtituit CL. MOLITOR.

Beneuolentiae amicisſimi Collegae Profeſs. MOLITOR debeo, quam hic trado, analyſin chemicam.

Diffi-

„Difficillime ſoluuntur lapilli ab acido „ dilutiori vitrioli, nitri et ſalis.

„ Acidum nitri reliquis velocius in illos „ agit, euoluuntur tunc bullulae rubrae, et „ reſiduum lapillorum paulatim in colorem „ rubrum immutatum acido innatat. Hic „ color rufus nil aliud niſi aer nitroſus vide- „ tur, eius origo facile explicanda.

„ Acidum ſalis lentiſime in illos agit, at „ minutisſima granula adeo intumeſcebant, vt „ iam maxima in reliquo aceruulo volumine „ longe ſuperarent. Memoratu dignum vide- „ tur, quod licet volumine tantopere cre- „ ſcerent, granula nihiloſecius in fundo vaſis „ remanerent.

„ Omne autem, quod terreum inerat la- „ pillis, reuera ſolutum fuisſe ab acidis hisce, „ demonſtratur praecipitatione per ſal alkali „ facta, adeo vt praecipitatum rite exſicca- „ tum, pondere dimidiam lapillorum partem „ aequaret.

„ Pars lapillorum in balneo arenae ſen- „ ſim ſenſimque aucto igni deſtillatorio ad „ vsque excandescentiam expoſita, prin- „ cipio guttulae phlegmatis odore animali „ praediti quaedam ſtillabant, has exciebat „ nidor volatilis alcalinus, donec in collo

„ retortae guttulae olei empyreumatici pro-
„ dirent.

„ Iam poſt excmtionem colorem fuſco
„ atrum induerant, nil enim vlterius in illos
„ ignis efficere poterat.

„ Tum igni fuſorio exponebantur, vsque
„ dum ad albedinem calcinati eſſent. Dimi-
„ diam iam ponderis partem amiſerant, et
„ illico tunc ab acido nitri dilutiori cum ef-
„ ferueſcentia ſoluebantur.

„ Haec terra per acida examinata cal-
„ caria videbatur.

„ An etiam vt terra oſſium (Knochenerde)
„ acido phoſphoreo praedita ſit, ob paruam
„ quantitatem determinari vix poterat."

§. IX.

Circa conarion et aceruulum adhuc perquirenda.

Iam mihi et aliis perquirenda relinquo,

I. Quomodo in embryonibus ſeſe gerat iſta glandula?

II. Quonam vitae anno primum appareant lapilli, num iam anno 12 vel 13 reperiantur in noſtris regionibus, an ſerius? an

matu-

maturius? mihi ipſi huc vsque occaſio, quod doleo, oblata non erat, eius aetatis corpora hoc conſilio ſecandi.

III. Cur hoc loco cerebri inprimis inueniantur, non alibi, v. c. in ventriculis, certe ſi alio loco cerebri concretiones inueniuntur, alia, vt videtur, ſubſtantia conſtruuntur; generationis calculorum veſicae felleae et vrinariae ratio quaedam plauſibilis cogitari poteſt.

IV. An veroſimilis MORGAGNI de Sed. et Cauſ. morb. Epiſt. 5 art. 12 coniectura, *Calculos eſſe, qui paulatim ex terreis materiae illius particulis, aqueis magis magisque abſumtis, concreuerint?*